

Vejrforholdene i juli måned 1952.

Udarbejdet på grundlag af Det danske meteorologiske Instituts månedsoversigt over vejrforholdene.

Juli 1952 havde overvejende vestlige vinde og lidt under normal nedbør. I simpelt gennemsnit fik Jylland-Øerne 60 mm, normalt 64 mm eller 6 pct. for lidt. Efter den opgørelsesmåde, hvor der tages hensyn til det areal, hver nedbørstation »dækker«, det såkaldte korrigerede »fladetro« gennemsnit, har landets gennemsnitsnedbør andraget 61,5 mm, d. v. s. 3 pct. under normalen, der er 63,4 mm.

Temperaturens landsgennemsnit blev 15,6 ° eller 0,4 ° under det normale gennemsnit.

Temperatursvingningerne var ret store i månedens første dage samt den 11.—12., da døgnets middeltemperatur faldt 4—5 °. Månedens første 11 dage blev en udpræget varmeperiode, medens resten havde køligt og ustadigt vejr. I København havde 20 og Tarm 21 døgn under normal temperatur.

De højeste temperaturer indtraf i hovedsagen den 2. og den 5.—11. Der målttes ved øst- og sydkysterne mest 24—26 °, ellers 27—29 °. De laveste temperaturer forekom navnlig den 26.—29., men også den 16. og 19. I Jylland gik de ned til 3—7 °, på Øerne til 5—8 °, men adskillige kyststationer kom dog ikke under 10 °. Det højeste minimum havde Anholt med 12,6 °.

Middeltemperaturen var ret ensartet 15½—16 ° over det meste af landet, dog kom dele af Nordvest- og Sydjylland lidt under 15 °. Varmest var der i Marstal og Sandvig med 16,8 °, medens Hanstholm med en middeltemperatur på 14,6 ° havde det køligst.

Den absolut højeste temperatur, 31,4 °, aflæstes i Tønder den 2., og den absolut laveste, 2,1 °, aflæstes ved Fossevangen den 29.

Nedbøren faldt for en stor del om dagen, navnlig i 2. tidøgn. I gennemsnit fik Jylland den normale nedbør, 63,7 mm, hvorimod Øerne med 56,6 mm fik 9,7 pct. for lidt.

Det første tidøgn var så godt som nedbørfri og det samme gjaldt dagene den 21. og 23.—24.

Nedbøren var gennemgående størst i Sydvestjylland og aftagende mod nord og øst. Mindst fik Bornholm med 40 mm, d. v. s. 27 pct. mindre end normalt. Den højeste månedssum fik Fruerhøj i Ringkøbing amt med 112,4 mm. Den laveste, 21,0 mm, havde Gedser.

Nedbørens afvigelse fra normalen.

		Nedber mm	Normal 40 år	Afv. i pct. af normalen
Hjørring	amt	49	61	÷ 20
Thisted	»	53	60	÷ 12
Aalborg	»	44	60	÷ 27
Viborg	»	51	63	÷ 19
Randers	»	49	61	÷ 20
Aarhus	»	58	65	÷ 11
Vejle	»	80	65	+ 23
Ringkøbing	»	83	62	+ 34
Ribe	»	78	66	+ 18
Sønderjylland	72	71	+ 1
Odense	amt	58	58	0
Svendborg	»	55	65	÷ 15
Langeland	39	60	÷ 35
Samsø	45	55	÷ 18
Holbæk	amt	55	60	÷ 8
Sorø	»	49	61	÷ 20
Frederiksborg	»	67	67	0
Københavns	»	56	62	÷ 10
Præstø	»	66	66	0
Maribo	»	52	65	÷ 20
Bornholm	40	55	÷ 27

Nedbørdagenes antal blev i gennemsnit 13, hvilket er det normale. Antallet varierede iøvrigt fra 15 i Viborg amt til 10 i Thisted amt samt på Langeland og Lolland-Falster. Den største nedbør i et døgn målt ved Petersværft i Sydsjælland, der den 19. fik 64,1 mm.

Tåge forekom (ved 24 fyr) gennemsnitlig 1 dag, normalt 2. Det var navnlig den 2.—3., og den var hyppigst på Bornholm.

Torden hørtes på ialt 19 dage, normalt 21. Den 12. var der udbredt torden fra Storebælt til Bornholm, den 13. i Nørrejylland og den 16.—17. over Jylland-Øerne. Også den 27.—30. var der udbredt torden, dog kun i ringe grad i Sønderjylland og på Lolland-Falster. Skypumper forekom den 29. ved Uldum og den 30. ved Allingaabro.

Soltimernes antal blev omtrent normalt, nemlig for Jylland-Øerne 252 mod 249 normalt. Bornholm havde 266 mod 262 normalt. Iøvrigt varierede antallet af soltimer fra 315 ved Erslev til 215 ved Næsgaard, Falster.

Mindre meddelelser.

Vær forsigtig med varmelamper.

Foreningen for elektricitetens rationelle anvendelse — ELRA — har udsendt følgende meddelelse:

Den 1. januar 1951 blev nogle af ministeriet for offentlige arbejder udfærdigede bestemmelser angående brugen af elektriske varmelegemer og lamper til opvarmningsformål ved husdyravl sat i kraft, efter at der på landejendomme var indtruffet adskillige ildebrande forårsaget af uheldigt udførte elektriske kyllingemødre og grisevarmere. Disse bestemmelser blev optaget i stærkstrømsreglementets § 237 f og g.

Elektricitetsrådet har nu gjort opmærksom på, at det viser sig, at bestemmelserne overtrædes i stor udstrækning, og at der som følge heraf i de sidste måneder har været en lang række brande på landbrugsejendomme. I næsten alle tilfælde er branden forårsaget af en af de såkaldte varmelamper, som kan købes hos installatører og i brugsforeningsudsalg m. m., og som kan indskrues i en almindelig lampeholder. At anvende en sådan varmelampe eller enhver anden form for en glødelampe uden de i bestemmelserne foreskrevne sikkerhedsforanstaltninger er farligt og ulovligt. Mange landmænd har måttet betale bøder for denne forseelse, og det må forventes, at bøderne vil blive større i fremtiden.

De krævede sikkerhedsforanstaltninger går ud på, at varmelamper og andre glødelamper, der anvendes til opvarmningsformål ved husdyravl, skal anbringes i en dertil konstrueret skærm, der skal opfylde ganske bestemte krav for at sikre mod brandfare. Ved køb af en sådan skærm kan enhver let overbevise sig om, hvorvidt den opfylder de gældende krav, ved at se efter, om den bærer godkendelsesmærket (et D i en cirkel), som betyder, at skærmen er godkendt af Danmarks elektriske Materielkontrol.

Elevtallet på folkehøjskoler, landbrugsskoler og husholdningsskoler 1950—51.

Af en meddelelse fra Det statistiske Departement fremgår det, at de 55 *folkehøjskoler*, der var statsanerkendte i året 1950—51, besøgt af ialt 5866 elever mod 6279 i det foregående år. Antallet var i 1948—49 6533, således at der har været tale om en ikke helt ubetydelig nedgang. Af de 5866 elever i 1950—51 var de 2192

mænd og 3674 kvinder. Der er tilbagegang i antallet for begge køn, men stærkest for mænd.

Af samtlige elever var henimod to trediedele børn af selvstændige landmænd, og kun en sjettedel var fra hovedstaden eller provinsbyerne. Der var i 1950—51 ialt 20 elever fra Færøerne, 94 fra Sydslesvig, 88 fra Island, Norge og Sverige og 94 fra andre lande.

Af de 5866 elever modtog 3939 understøttelse fra staten til skoleopholdet. Det samlede beløb udgjorde ca. 1 240 000 kr.

* * *

Antallet af statsanerkendte *landbrugsskoler* var i 1950—51 ialt 27, heraf 4 husmandsskoler, hvor der foruden landbrugsundervisning tillige gives et betydeligt antal timer i almindennende fag. Dette er specielt tilfældet om sommeren, hvor husmandsskolernes kursus for unge piger i virkeligheden er folkehøjskolekursus uden landbrugsundervisning. I gruppen landbrugsskoler er medregnet to havebrugsskoler, der havde ialt 68 elever.

Det samlede antal elever var i 1950—51 2721 mod 2464 i det foregående år, d. v. s. en fremgang på 257. Af de 2721 elever var som nævnt 68 på havebrugsskole. På husmandsskolerne var der ialt 403 elever, og heraf var 145 kvinder på sommerholdet. Dalum og Ladelund landbrugsskolers mejerifdelinger havde 140 elever. Antallet af landmænd på skolerne var således kun 2368.

Af eleverne var tre fjerdedele mellem 18 og 25 år, resten over 25 år. Næsten tre fjerdedele af eleverne var børn af selvstændige landmænd.

Om elevernes hjemsted oplyses, at ca. 90 pct. var hjemmehørende i landkommuner. Fra Sydslesvig var der 12, fra Norge 19 og fra andre lande 7 elever.

Af de 2721 elever havde 1856 opnået understøttelse fra staten til et samlet beløb på ca. 674 000 kr. I 1950—51 var statens tilskud til høj- og landbrugsskolers drift ialt ca. 2 729 000 kr.

* * *

Der var i 1950—51 32 statsanerkendte *husholdningsskoler*, som besøgte af 2236 elever, medens 155 elever søgte husholdningsafdelinger på landbrugsskoler. I 1949—50 var elevtallene hhv. 2156 og 156. Knap 40 pct. af eleverne var døtre af selvstændige landmænd.

Af husholdningsskolernes elever var ca. tre femtedele hjemmehørende i landkommunerne, medens så godt som alle eleverne på husholdningsafdelingerne og husmandsskolerne var fra landet. Af udenlandske elever var der 33 fra Færøerne, 47 fra Sydslesvig, 69 fra Island, Norge og Sverige samt 16 fra andre lande.

1226 af husholdningsskolernes 2236 elever havde opnået en understøttelse fra staten til et samlet beløb på ca. 465 000 kr. Statens tilskud til skolernes drift udgjorde i 1950—51 ca. 703 000 kr.

Hvad med ensilagesaften?

Ensilagesaftens bortskaffelse eller eventuelle anvendelse har i flere år været et stående problem. Der er sket adskillige skader på bl. a. fiskebestanden i vandløb og åer, hvortil der har været ledet ensilagesaft. Det kan efter den nye vandløbslov medføre erstatningsansvar.

Ligeså er adskillige brøndes drikkevand gjort uanvendeligt derved, at ensilagesaft på en eller anden måde, f. eks. med grundvandet, har fundet vej dertil. Mindre alvorlig, men måske nok så bekostelig, er den ulempe, ensilagesaften forårsager ved at fremkalde svampevækst i grøfter samt dræn- og kloakledninger.

Gennem laboratorie- og markforsøg er der i de senere år gjort en indsats for at nå frem til praktisk anvendelige metoder, hvorved ensilagesaftens skadevirkninger kan undgås og dens indhold af plantenæringsstoffer udnyttes. Både Hedeselskabet, Landbo- og Husmandsforeningernes Ensilageudvalg, Dansk biologisk Station og Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur har arbejdet med spørgsmålene, og sidstnævnte har i 486. meddelelse givet en vejledning på grundlag af de endnu ikke afsluttede forsøg. Af meddelelsen fremgår det, at der i gennemsnit må regnes med 160 kg ensilagesaft pr. 1000 kg grønmasse af bederoetop og 60 kg af lucerne eller kløver.

Det er ikke ensilagesaftens syreegenskaber, men dens ret store indhold af organiske stoffer, der betinger skadevirkningen, idet disse stoffers omsætning kræver et stort iltforbrug. Forsøgene synes at vise, at ensilagesaftens organiske stoffer ikke trænger gennem jorden, men kan fastholdes af denne og nedbrydes ret hurtigt. De organiske kvælstofforbindelser bliver derimod ret langsomt tilgængelige for planterne.

Meddelelsen giver bl. a. den vejledning for praksis, at ensilagesaften normalt uden skade for ajlebeholderen kan ledes til denne, blot må den ikke sive ned ad væggen. Denne fremgangsmåde bør dog kun anvendes, hvis beholderen er tilstrækkelig stor.

Den sikreste måde er dog at indrette en lille opsamlingsbeholder af asfalteret beton eller brøndrør ved siloen. Ensilagesaften udkøres og spredes på ubevokset jord på samme måde som ajle. Ved en sådan anvendelse vil ensilagesaftens indhold af plantenæringsstoffer blive udnyttet og risiko for skadevirkninger undgås.

Landbrugets prisforhold i august måned 1952.

(Ved Det landøkonomiske Driftsbureau).

Tabel 1. Priser i kr. pr. 100 kg.

	1951			1952		
	Hele året	Januar -aug.	Aug. måned	Januar -aug.	Jul måned	Aug. måned
Landbrugsprodukter:						
Sødmælk ab mejeri	34,44	33,74	32,24	36,63	35,37	35,90
Smør	559	550	550	602	600	613
Ost, 45 pct.	360	361	346	379	362	385
Æg	344	291	352	349	370	376
Slagterisvin, sl. v.	425	413	414	458	470	470
Slagtekøer, 1. kl., lev. v. ¹⁾	194	190	183	189	181	179
Stude og kvier, 1. kl., lev. v. ¹⁾	243	238	239	239	235	224
Smågrise, Køge, kr. pr. stk. ...	85	77	97	110	118	116
Kælvkøer, Odense, 1. kl., kr. pr. stk.	1264	1264	1169	—	1425	1405
Unge heste, Odense, kr. pr. stk.	1545	1542	1600	1729	1825	1750
Hvede ²⁾	58,90	63,56	50,00	52,58	—	52,00
Rug ²⁾	59,79	64,95	50,00	52,58	—	52,00
Byg	64,82	63,38	61,75	64,14	55,19	57,63
Havre	63,65	62,53	63,50	53,80	44,44	46,63
Halvsildig rødkløverfrø	726	696	738	687	—	688
Hvidkløverfrø	873	963	800	657	—	600
Hundegræsfrø	299	360	225	249	—	230
Alm. rajgræsfrø, tidlig	155	171	153	131	—	110
Ital. rajgræsfrø	147	155	128	130	—	110
Foderstoffer:						
Bomuldsfrøkager	64,92	63,13	67,50	71,83	67,50	67,50
Solsikkekager	63,92	62,13	66,50	70,83	66,50	66,50
Kunstgødning:						
18 pct. superfosfat	18,46	15,56	20,95	21,91	—	19,40
40 pct. kaligødning	23,09	24,68	24,85	22,35	—	21,05

¹⁾ Notering for kreaturer til eksport.

²⁾ Fra og med august 1951 = afleveringspris + lagringstillæg. Korn iøvrigt = købernotering på Københavns børs.

Tabel 2. Prisindeks. (Femåret 1909/14 = 100).

	1951			1952		
	Hele året	Januar -aug.	Aug. måned	Januar -aug.	Juli måned	Aug. måned
Landbrugsprodukter:						
Sødmælk.....	328	321	307	349	337	342
Smør.....	267	263	263	288	287	293
Æg.....	292	247	298	296	314	319
Slagterisvin.....	438	426	427	472	485	485
Slagtekøer, 1. kl.....	334	328	316	326	312	309
Stude og kvier, 1. kl.....	398	390	392	392	385	367
Unge heste, Odense.....	210	209	217	235	248	237
Hvede.....	426	460	362	380	—	376
Rug.....	501	544	419	441	—	436
Byg.....	503	492	479	498	428	447
Havre.....	528	518	527	446	368	387
Landbrugsprodukter ialt.....	342	334	335	356	357	359
Foderstoffer:						
Bomuldsfrøkager.....	442	424	454	489	460	460
Solsikkekager.....	496	482	516	550	516	516
Kunstgødning:						
18 pct. superfosfat.....	312	263	354	370	—	328
40 pct. kaligødning.....	194	206	208	188	—	177
Kunstgødning ialt.....	214	201	231	244	—	232
Udsæd (markfrø).....	371	371	371	382	382	382